

NÁZORY UČITEĽOV NA VYUŽÍVANIE IKT A MOŽNOSTI ĎALŠIEHO VZDELÁVANIA

BÁNESZ Gabriel, SR

Resumé

Cieľom projektu KEGA „Overenie videokonferenčného systému a dištančných technológií v aplikáciách“ je analyzovať využiteľnosť videokonferenčných systémov a dištančných technológií vo výučbe na základných a stredných školách. Rovnako je cieľom aj stanoviť minimálne technické a organizačné požiadavky úspešného využívania týchto systémov, multimediálnych technológií a prípravy výučbových programov pre vzdelávanie. Príspevok uvádza postoje učiteľov ku používaniu týchto technológií v praxi a k možnosti ich ďalšieho vzdelávania.

Kľúčové slová: ďalšie vzdelávanie, informačno-komunikačné technológie, multimediálne technológie, príprava učiteľa.

VIEWS OF TEACHERS ON THE USE OF ICT AND POSSIBILITIES OF FURTHER EDUCATION

Abstract

The goal of the KEGA project "Verification of the video conferencing system and distant technologies in applications" is to analyze the possibilities of the video conferencing systems and distant technologies use in primary and secondary schooling. At the same time, the aim is to specify the minimum technical and organisational requirements for the successful use of these systems and multimedia technologies as well as for designing educational programmes. The paper presents the views of teachers on the use of these technologies in practice and on the possibilities of their further education.

Key words: further education, information and communication technologies, multimedia technologies, teacher training.

Úvod

Projekt KEGA „Overenie videokonferenčného systému v aplikáciách“, riešený na Katedre techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre, je zameraný na problematiku zaradenia e-learningových metód a celoživotného vzdelávania prostredníctvom aplikácie videokonferenčného systému a multimediálnych aplikácií v školskej praxi. Cieľom je vypracovať štandard pre učiteľov využívajúcich tieto technológie, ktorý zaručí ich zvládnutie a efektívne využívanie.

Za účelom splnenia stanoveného cieľa riešiteľa projektu vypracovali dotazník, ktorý bol, rozoslaný učiteľom v praxi. Dotazníkom bola, okrem iného, zisťovaná pripravenosť učiteľov na ovládanie informačno-komunikačných technológií a na zistenie záujmu o ďalšie vzdelávanie.

1 Charakteristika dotazníka a identifikácia respondentov

Dotazník obsahoval 52 položiek. Položky 1 až 4 sa zameriavali na identifikáciu respondentov ako: vek, aprobácia, typ školy a okres v ktorom učiteľ pôsobí. Položky 5 až 14 boli určené na získanie informácií o technických možnostiach, o vybavení školy výpočtovou

technikou a o pripojení na internet. 15. až 24. položkou bolo zisťované, ako vysoká škola pripravuje študentov, v rámci štúdia, na využívanie IKT a videokonferenčných systémov v praxi. Otázky 25 až 39 boli určené na získanie informácií o využívaní videokonferenčných systémov učiteľmi pre pedagogickú prax. Zručnostiam s prácou s IKT v samotnej praxi a záujmom o ďalšie vzdelávanie boli určené položky 40 až 52.

Predmetom tohoto príspevku je prezentácia výsledkov z posledne menovanej oblasti (položky 40 až 52). Respondenti sa mali vyjadriť v týchto položkách na sformulované výroky v určených postojoch – Likertove škály. Výroky boli nasledovné: 40 - vedomosti z odboru si pravidelne aktualizujem, študujem odbornú literatúru, 41 - nové poznatky z odboru transformujem do obsahu predmetu výučby, 42 - vytváram si vlastné výučbové materiály, 43 - vytváram si na výučbu vlastné elektronické materiály, 44 - vo výučbe využívam výpočtovú techniku, 45 - vo výučbe používam interaktívnu tabuľu, 46 - pre výučbu predmetu si vytváram vlastné elektronické vzdelávacie programy, 47 - v minulosti som sa už zúčastnil ďalšieho vzdelávania, 48 - v súčasnosti by som sa rád zúčastnil ďalšieho vzdelávania v rámci môjho kariérneho rastu, 49 - uprednostňujem prezenčnú formu vzdelávania, 50 - uprednostňujem dištančnú formu vzdelávania, 51 - uprednostňujem kombinovanú formu vzdelávania, 52 - som ochotný zúčastniť sa ďalšieho vzdelávania za finančnú úhradu.

K jednotlivým výrokom sa mohli učitelia vyjadriť pomocou nasledovných škál: úplne súhlasím, skôr súhlasím, skôr nesúhlasím, úplne nesúhlasím, neviem.

Dotazník bol distribuovaný dvomi spôsobmi a to elektronicky a v tlačenej podobe. Z celkového počtu 690 oslovených učiteľov odpovedalo 148. Návratnosť dotazníka bola 21,4 %. Zber údajov prebiehal v období od 16. novembra 2010 do 11. januára 2011.

2 Výsledky dotazníka zameraného na využívanie IKT a možnosti ďalšieho vzdelávania

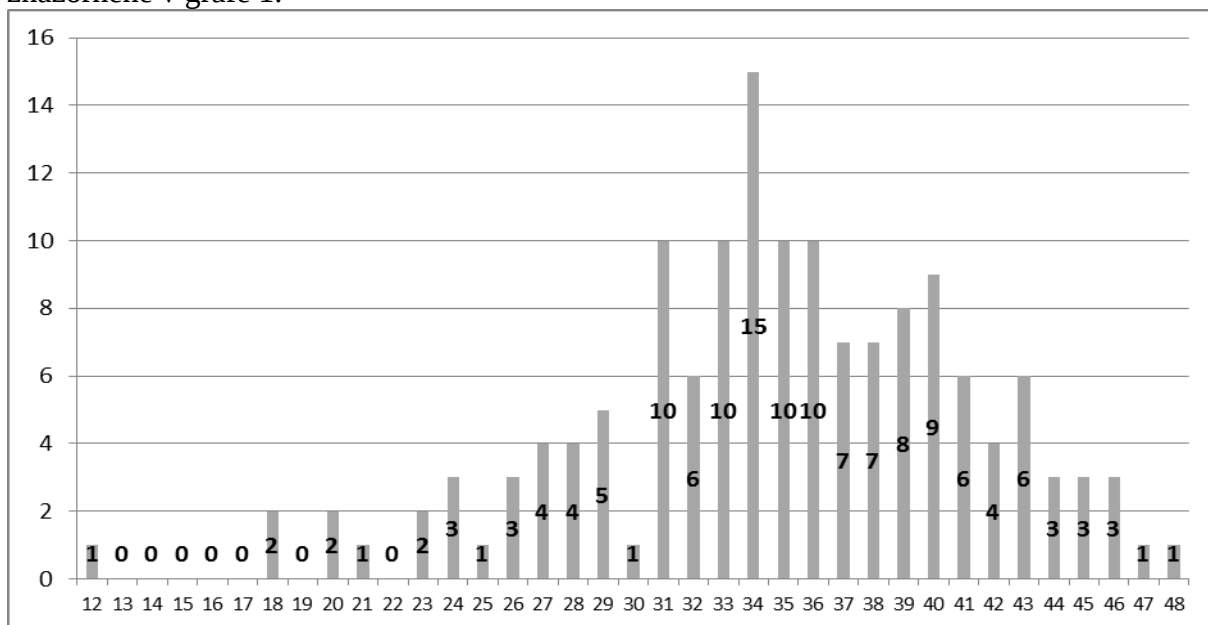
Respondenti, ako už bolo spomenuté, mali vyjadriť svoj postoj k jednotlivým výrokom výberom z ponúknutých odpovedí podľa jednotlivých škál. Pre štatistické spracovanie týmto boli priradené číselné hodnoty nasledovne: úplne súhlasím 4, skôr súhlasím 3, skôr nesúhlasím 2, úplne nesúhlasím 1, neviem 0. Základné zhrnutie výsledkov z celkových odpovedí respondentov na položky 40 až 52 dotazníka, pomocou popisnej štatistiky, je v tabuľke 1.

Tabuľka 1 Základné štatistické údaje

Počet respondentov	148
Aritmetický priemer	34,8
Medián	35
Modus	34
Smerodajná odchýlka	6,5
Rozptyl	41,2
Rozsah	36
Minimálna hodnota	12
Maximálna hodnota	48

Priemerná hodnota 34,8 vypovedá o tom, že postoj učiteľov k pripravenosti učiteľov vo využívaní IKT a k ďalšiemu vzdelávaniu je vcelku pozitívny. Podľa modusu sa najviac učiteľov vyjadrilo v hodnote 34. Treba zobrať do úvahy, že ak by respondent vyjadril svoj postoj na všetky položky s úplným súhlasom, tak v kvantitatívnom vyjadrení by sme získali hodnotu 52. V prípade úplne negatívneho postoja (úplne nesúhlasím) by sme u respondenta získali hodnotu 13.

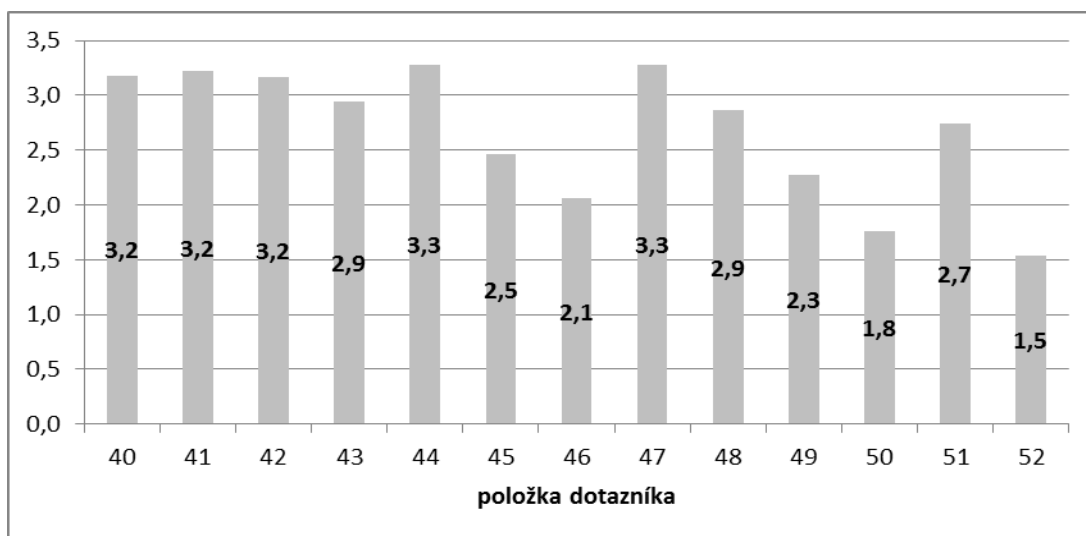
Kvantitatívne vyjadrenie postojov respondentov a zodpovedajúce početnosti sú znázornené v grafe 1.

Graf 1 Prehľad postojov učiteľov v kvantitatívnom vyjadrení

Postoje učiteľov sa prikláňajú k pozitívnejším vyjadreniam (skôr súhlasím, úplne súhlasím). Najviac zastúpené sú skupiny, kde postoje v kvantitatívnom vyjadrení nadobúdajú hodnotu 31, 33, 35 a 36. Rovnako je aj pomerne vysoká početnosť (od 6 až 9) v intervale kvantitatívneho vyjadrenia postojov od 37 do 43. Môžeme konštatovať, že nik z respondentov nevyjadril úplný súhlas na všetky sledované položky. Prakticky najvyššiu hodnotu kvantitatívneho vyjadrenia má hodnota 48 s početnosťou 1. Na opačnom konci sledovaného súboru je len jeden negatívny postoj so súčtom 12. Pri podrobnejšej analýze tento respondent sa na päť položiek nevedel vyjadriť, na šesť tvrdení zaujal úplný nesúhlas a k dvom položkám zvolil možnosť čiastočne súhlasím.

Zaujímavé porovnanie získame aj vtedy, ak jednotlivé položky porovnáme podľa aritmetických priemerov od všetkých respondentov. Tieto výsledky sú znázornené v grafe 2.

Graf 2 Priemerné hodnoty postojov respondentov na jednotlivé položky dotazníka

Ako z uvedeného vyplýva, tak najvyšší postoj v priemere 3,3 zaujali respondenti na položky 44 - vo výučbe využívam výpočtovú techniku a 47 - v minulosti som sa už zúčastnil ďalšieho vzdelávania. Trom otázkam zodpovedá priemer 3,2. Konkrétne na 40 - vedomosti z odboru si pravidelne aktualizujem, študujem odbornú literatúru, 41 - nové poznatky z odboru transformujem do obsahu predmetu výučby a 42 - vytváram si vlastné výučbové materiály.

Výrazne negatívny postoj zaujali respondenti na položku 52 - som ochotný zúčastniť sa ďalšieho vzdelávania za finančnú úhradu. Platiť si za ďalšie vzdelávanie je ochotných len 34 respondentov (úplne súhlasím, skôr súhlasím) z celkového počtu 148.

Záver

Na základe našich získaných výsledkov môžeme konštatovať, že učitelia v praxi majú snahu využívať IKT. Rovnako prejavili záujem o ďalšie vzdelávanie ktoré, po zavedení školskej reformy, nadobúda na fakultách pripravujúcich budúcich učiteľov aj konkrétnu podobu. Rovnako ale nesmieme zabúdať na často chýbajúci servis pre učiteľov vo forme poradenstva, vydávania, zasielania a požičiavania výučbových materiálov, ako to konštatuje Lukáčová (Lukáčová, 2010, s. 266). Treba pripomenúť že krajiny, ktoré patria medzi špičku vo vzdelávaní svojich žiakov (Fínsko, Južná Kórea a pod.), kladú veľký dôraz na poskytovanie zdrojov pre prácu učiteľa. Rovnako podporujú rozvoj schopností a zručností učiteľa v praxi (Barber – Mourshed, 2007, s. 19).

Ďalším cieľom v rámci empirického výskumu bude uskutočniť pedagogický experiment zameraný na overenie efektívnosti videokonferenčných a multimediálnych prostriedkov vo vyučovacom procese. Experiment sa uskutoční na vybraných stredných a základných školách v predmetoch s technickým zameraním.

Článok bol vydaný ako súčasť riešenia projektu KEGA č. 173-018UKF-4/2010.

Literatúra

1. TUREK, I.: Učiteľ a pedagogický výskum. Bratislava: MC, 1998. 12 s. ISBN 80-8052-013-5
2. SALATA, E.: Nauczanie problemowe w edukcji technicznej. Radom: Politechnika Radomska, 2010. 159 s. ISBN 978-83-7351-392-1
3. LUKÁČOVÁ, D.: Videokonferenčné aplikácie v pedagogickej praxi. In Zborník *Technické vzdelávanie ako súčasť všeobecného vzdelávania* Banská Bystrica: UMB, 2010. s. 256 – 269 ISBN 978-80-557-0071-7
4. BARBER, M. – MOURSHED, M.: How the world's bestperforming schol systems come out on top. [online] 2007. Sacramento: California Department of Education, 2007 [cit. 08-02-2011] Dostupné na internete:
<<http://www.closingtheachievementgap.org/cs/ctag/view/resources/111>>

Lektoroval: doc. PaedDr. Peter Beisetzer, Ph.D.

Kontaktná adresa:

Gabriel Bánesz, doc. PaedDr. PhD.,
Katedra techniky a informačných technológií
Pedagogická fakulta UKF, Dražovská 4
94974 Nitra, SR tel. +421 37 6408 342
e-mail: gbanesz@ukf.sk